

22. marts 2017
KOB
Sagsnr.: 2017/000243
Sagsbehandler: BO

Notat om fortolkning af det kommunale redningsberedskabs opgaver ved færdselsuheld i henhold til beredskabslovgivningen

I dette notat søges klarlagt, hvilke opgaver det kommunale redningsberedskab har i henhold til beredskabslovgivningen i forbindelse med færdselsuheld.

Generelt om redningsberedskabets opgavesæt

Ifølge beredskabslovens § 1, stk. 1, er det redningsberedskabets opgave at forebygge, begrænse og afhjælpe skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder terror- og krigshandlinger, eller overhængende fare herfor.

Ifølge beredskabslovens § 12, stk. 1, 1. pkt., skal det kommunale redningsberedskab kunne yde en forsvarlig indsats mod skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder terror- og krigshandlinger. Det fremgår af lovbemærkningerne til beredskabslovens § 12, at kommunerne både varetager brandslukning og en række redningsopgaver, idet der nævnes brande og eksplosionsulykker, sammenstyrtningsulykker, togulykker, flyulykker til lands, skibsulykker ved kaj, naturkatastrofer og uheld, der kan medføre udslip og spredning i miljøet af farlige stoffer.

Hertil kommer, at Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse (tidligere Indenrigs- og Sundhedsministeriet) og Forsvarsministeriet ved fælles breve af 26. marts 2007 og 16. januar 2008 entydigt placerede ansvaret for sværere frigørelse af fastklemte ved færdselsuheld hos det kommunale redningsberedskab med virkning fra den 1. juli 2008.

De opgaver, som omfattes af beredskabsloven, er som udgangspunkt akutte opgaver inden for beredskabslovens opgavesæt i situationer, hvor der er en overhængende fare for personer, ejendom og miljø. Akutfasen defineres traditionelt som det tidsrum, hvor skaden fortsat udvikler sig, eller hvor der er mulighed for, at skaden kan udvikle sig. Akutfasen omfatter også situationer, hvor der er risiko for, at en ny akutfase kan opstå (f.eks. at en brand genopstår).

Det er den tekniske leder fra det kommunale redningsberedskab, der på skadestedet under sin situationsbedømmelse vurderer, om der er tale om en akut indsatskrævende situation, hvor det kommunale redningsberedskabs indsats er nødvendig, eventuelt suppleret med assistance fra Beredskabsstyrelsens beredskabscentre.

Traditionelt ophører redningsberedskabets del af en indsats omfattet af beredskabslovens bestemmelser, når akutfasen er overstået og skadestedet er sikret. Herved forstås, at redningsberedskabet har truffet de foranstaltninger, der vurderes at være nødvendige for at forhindre, at der sker yderligere skader, og at der dermed ikke længere er fare for personer,

ejendom og miljøet, f.eks. fjernelse af løse tagsten, sikring eller nedtagning af gavle samt skorstene m.m.

Oprydning på skadestedet (bortset fra den del, der vedrører sikring af skadestedet) eller anden indsats efter akutfasens ophør er som udgangspunkt ikke redningsberedskabets opgave, men henhører under andre myndigheder, f.eks. den kommunale miljømyndighed eller vejmyndigheden.

Når redningsberedskabets tekniske leder vurderer, at den umiddelbare fare er fjernet, og redningsberedskabets indsats er gennemført, skal ansvaret for oprydning derfor overdrages til den relevante myndighed. Overdragelse af ansvaret til anden relevant myndighed vil i fornødent omfang kunne ske via politiets koordinerende ledelse.

Ansvaret for oprydning af f.eks. miljømæssig karakter overdrages således til den kommunale miljømyndighed eller vejmyndigheden.

Der er ikke noget til hinder for, at redningsberedskabet deltager i eller varetager opgaver efter aftale med relevante myndigheder, virksomheder eller personer, der måtte have ansvaret for udførelsen af oprydningsopgaver. Det forudsættes, at varetagelsen er forenelig med andre regler, herunder kommunalfuldmagten.

Særligt om færdselsuheld

I forbindelse med færdselsuheld har det kommunale redningsberedskab i henhold til beredskabslovens § 12, stk. 1, 1. pkt., primært følgende opgaver:

- Brandslukning (og indsats ved overhængende fare for brand, f.eks. ved benzinlugt)
- Frigørelse af fastklemte
- Indsats i forbindelse med udslip af farlige stoffer

Det kommunale redningsberedskab har således som udgangspunkt ikke efter beredskabslovgivningen opgaver i forbindelse med færdselsuheld, hvor disse tre konkrete opgaver ikke foreligger.

Det fremgik direkte af regler udstedt i medfør af den tidligere brandlov, at brandvæsenet og brandinspektøren ikke skulle alarmeres ved uheld og ulykker, hvor der alene indsættes ambulancetjeneste eller bjergningstjeneste.

Selv om redningsberedskabet som udgangspunkt ikke har opgaver i de nævnte situationer, kan der være tilfælde, hvor opgaver med henblik på at sikre et skadested i sig selv er en opgave efter beredskabslovens § 12, stk. 1, 1. pkt., jf. redningsberedskabets pligt efter beredskabslovens § 1, stk. 1, til at begrænse skader. F.eks. kan det være en opgave for redningsberedskabet at sikre et skadested mod yderligere skader i tilfælde af komplicerede og store trafikuheld. Ved sådanne hændelser kan situationen være den, at der ikke er andre, der tilstrækkeligt hurtigt vil være i stand til at sikre skadestedet f.eks. i relation til sundhedsberedskabets og politiets indsats.

Brandslukning

Ved tilkald af redningsberedskabet til færdselsuheld, hvor der er gået ild i et eller flere køretøjer, vil akutfasen være afsluttet, når branden er slukket og redningsberedskabet (den tekniske leder) vurderer, at den ikke kan genopstå. Der skal foretages en sikring af skadestedet.

Oprydningen efter at branden er slukket og skadestedet er sikret, er ikke omfattet af beredskabsloven. Dog vil redningsberedskabet – for at forebygge yderligere ulykker – efter omstændighederne have pligt til at afspærre skadestedet, indtil politiet eller vejhjælp kommer til stede.

Selve oprydningen på en vej påhviler bilens ejer, dennes forsikringsselskab eller vejmyndigheden efter vejlovgivningen.

Vejlovene (lov om offentlige veje § 70 og privatvejsloven § 86) indeholder hjemler for vejmyndigheden og politiet til at lade affald eller genstande, der kan være til ulempe for færdslen eller er særligt forurenende, fjerne for den ansvarliges regning. Det er kommunalbestyrelsen, der er den lokale vejmyndighed. Se nedenfor om statsveje.

Frigørelse af fastklemte

Ved tilkald af redningsberedskabet til færdselsuheld med fastklemte vil akutfasen være afsluttet i det øjeblik, den eller de pågældende personer er frigjort, hvorefter det er det præhospitale beredskabs ansvar at iværksætte eventuel behandling og transport til hospital. Der skal også her, som led i redningsberedskabets opgavevaretagelse, foretages en sikring af skadestedet.

Der gælder det samme i relation til oprydning som nævnt ovenfor.

Indsats i forbindelse med udslip af farlige stoffer

Ved tilkald af redningsberedskabet til færdselsuheld, der har medført spild af brændstof eller lignende, vil akutfasen være afsluttet, når spildet er stoppet og vejarealet sikret, f.eks. dækket med absorberingsmiddel m.v., og redningsberedskabet (den tekniske leder) vurderer, at der ikke er risiko for yderligere spild. Rengøring af veje efter spild af eksempelvis dieselolie er efter Beredskabsstyrelsens vurdering en opgave for vejmyndigheden.

I forbindelse med oprydning efter færdselsuheld, herunder oliespild m.v., er det Vejdirektoratets opfattelse, at det er bestemmelserne i vejlovens § 70 og privatvejslovens § 86, der finder anvendelse. Bestemmelserne indeholder de fornødne hjemler til at fjerne det pågældende spild for den ansvarliges regning, jf. reglerne i vejlovgivningen.

Særligt om statsveje

Vejdirektoratet er vejmyndighed for statsvejene. Vejdirektoratet har en kontrakt med en entreprenør, som bl.a. løser oprydningsopgaver på statsvejene. I særlige tilfælde kan Vejdirektoratet dog bede en anden entreprenør, f.eks. det kommunale brandvæsen, om at udføre opgaven, hvis Trafikcentret (Vejdirektoratets overvågningscentral) vurderer, at det er den bedste løsning i situationen – f.eks. i forhold til hurtigere at kunne genetablere fremkommeligheden.

Der skal dog altid være en klar aftale med Trafikcentret (som koordinerer disse indsatser) herom, inden opgaven påbegyndes.

Begrundelsen er dels, at Vejdirektoratet ikke kan betale regninger for ydelser, direktoratet ikke selv har rekvireret, dels at der kan opstå forvirring, hvis direktoratet i en konkret situation har bedt en af sine egne entreprenører om at udføre opgaven.

Sammenfatning

Det kommunale redningsberedskab har i forbindelse med færdselsuheld som udgangspunkt efter beredskabsloven alene opgaver i forbindelse med:

- færdselsuheld, hvor der er brand eller overhængende fare for brand,
- færdselsuheld, hvor der er fastklemte, eller
- færdselsuheld, hvor der er udslip af farlige stoffer eller overhængende fare herfor.

Det kan være en opgave for redningsberedskabet at sikre et skadested mod yderligere skader i tilfælde af komplicerede og store trafikuheld uden at de ovennævnte opgaver skal løses. Om redningsberedskabet skal tilkaldes i disse situationer kan enten fremgå af planen for den risikobaserede dimensionering af redningsberedskabet eller kan bero på en konkret vurdering.

Ansvar for oprydning efter færdselsuheld påhviler som udgangspunkt bilejeren, dennes forsikringsselskab, den kommunale miljømyndighed eller vejmyndigheden.

Det er således Beredskabsstyrelsens vurdering, at oprydning efter et færdselsuheld ikke er omfattet af beredskabslovens § 12, stk. 1, 1. pkt.